

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 9. februar 2018
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Anders Lotterup
Sagsnr.: 2017-0037-0005
Dok.: 627514

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål 52 vedrørende forslag til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) (L 68) og forslag til lov om ændring af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger, lov om massemediers informationsdatabaser og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen samt medieansvarslovens anvendelse på offentligt tilgængelige informationsdatabaser m.v.) (L 69), som Folketingets Retsudvalg efter ønske fra Josephine Fock (ALT) har stillet til justitsministeren den 11. januar 2018.

Søren Pape Poulsen

/

Jakob Lundsager

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål 52 fra Folketingets Retsudvalg efter ønske fra Josephine Fock (ALT) vedrørende L 68 og L 69:

”Vil ministeren redegøre for, om det er korrekt forstået – som anført af Dr. Jur. Niels Fenger i Forvaltningsloven med kommentarer, 2013, s. 783 ff – at det databeskyttelsesretlige formålsbestemthedsprincip (finalité-princip) meget sjældent sætter grænser for myndighedernes genbrug af borgernes persondata i forbindelse med behandling af sager?”

Svar:

1. Det følger af forordningens artikel 5, stk. 1, litra b, at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål (det såkaldte finalité-princip). Denne forordningsbestemmelse er medtaget i lovforslagets § 5, stk. 1, og kendes allerede fra den gældende persondatalovs § 5, stk. 2.

Bestemmelsen indebærer, at de oplysninger, som den dataansvarlige måtte indsamle, ikke frit vil kunne genbruges, videregives mv. Der vil således heller ikke frit kunne videregives oplysninger inden for f.eks. den offentlige forvaltning. I det omfang genbrug, udveksling mv. ikke er uforenelig med det eller de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet af den dataansvarlige, vil der dog være mulighed herfor. I hvilket omfang dette er tilfældet, vil bero på en konkret vurdering i den enkelte situation.

I vurderingen af, om en ny behandling ikke er ”uforenelig” med det oprindelige formål, skal alle relevante omstændigheder vurderes. Her skal der særligt lægges vægt på forholdet mellem det oprindelige formål og genbehandlingsformålet samt sammenhængen, hvori personoplysningerne er blevet indsamlet. Endvidere skal der særligt lægges vægt på en vurdering af, i hvilket omfang den registrerede med rimelighed må forvente genbehandling, typen af personoplysninger, og den indflydelse genbehandlingen vil få for den registrerede samt sikkerhedsgarantier, som er vedtaget af den dataansvarlige for at sikre en rimelig behandling og for at hindre unødigt indvirkning på den registrerede. Det følger af lovforslagets § 5, stk. 2, jf. forordningens artikel 6, stk. 4.

Vurderingen af foreneligheden efter den gældende persondatalovs § 5, stk. 2, svarer nogenlunde til vurderingen efter forordningens artikel 5, stk. 1, litra b, jf. betænkning nr. 1565/2017 om databeskyttelsesforordningen, side 97.

2. Som det fremgår af svaret på spørgsmål 4 til L 68 og L 69, er der efter gældende praksis forholdsvis vide rammer for offentlige myndigheder – i modsætning til private aktører, hvor rammerne i praksis er snævrere – til at viderebehandle personoplysninger til andre formål.

Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer, 3. udgave (2015), side 202f og 226f, hvor det fremgår, at der som oftest ikke vil være noget til hinder for, at oplysninger videregives til andre offentlige myndigheder, som har behov for oplysningerne i deres sagsbehandling. Forfatterne nævner her som eksempel fra Datatilsynets praksis en sag (Dt.s j.nr. 2006-321-0486), hvori Udenrigsministeriet anmodede tilsynet om en forhåndstilkendegivelse vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt ministeriet på baggrund af oplysninger i et register (modtaget fra politiet), hvori navn og personnummer på evakuerede personer fra Libanon var opført, kunne enten be- eller afkræfte om en bestemt person var opført i registeret over for bl.a. kommuner, der ønskede at kontrollere, om den pågældende person havde begået socialt bedrageri. Datatilsynet endte med at acceptere, at kommunernes videreanvendelse af personoplysninger med henblik på at kontrollere for socialt bedrageri var foreneligt med indsamlingsformålet, der var at evakuere de pågældende danske statsborgere.

Datatilsynet udtalte således, at Udenrigsministeriet lovligt kunne af- eller bekræfte, om en bestemt person var opført i registret, når blot den anmodende kommune kunne godtgøre, at den havde hjemmel til at foretage en sådan kontrol af enkeltpersoner. Udenrigsministeriet kunne også videregive hele registret til en kommune, der anmodede derom, såfremt kommunen selv opfyldte betingelserne for at kunne sammenstille og samkøre personoplysninger i kontroløjemed – dvs. den modtagende myndighed skulle have et klart og utvetydigt retsgrundlag, som giver lovhjemmel til at foretage sammenstilling eller samkøring i kontroløjemed – og såfremt myndigheden forudgående havde informeret de persongrupper, der blev berørt af kontrollen, om muligheden for at foretage en generel kontrol.

Det bemærkes i den forbindelse, at lovforslaget (L 68) ikke ændrer ved, at den modtagende myndighed – dvs. kommunerne i eksemplet ovenfor, der modtog oplysninger fra Udenrigsministeriet – skal overveje sin oplysningspligt. Som anført bl.a. i svarene på spørgsmål 4 og 20 til L 68 og L 69, skal den myndighed, der modtager oplysninger fra en afgivende myndighed,

selvstændigt sikre sig, at der sker underretning af den registrerede i overensstemmelse med forordningens oplysningspligt – det ændrer hverken lovforslagets § 5, stk. 3, eller § 23 på.

Der er også praksis, der viser, at der er grænser for, hvornår det nye formål er foreneligt med det oprindelige formål. Som det anføres i Henrik Waaben og Kristian Korfits Nielsen, Lov om behandling af personoplysninger med kommentarer, 3. udgave (2015), side 204, må det eksempelvis antages, at personoplysninger fra personalesager som altovervejende hovedregel ikke uden den registreredes samtykke kan anvendes til andre formål end personaleadministration. Der henvises i den forbindelse til, at Datatilsynet har givet udtryk for, at Forsvarets Personeltjeneste tilsidesatte finalité-princippet i persondatalovens § 5, stk. 2, ved at videregive oplysninger om ansatte til Topdanmark til brug for forsikringsselskabets markedsføring, jf. Datatilsynets udtalelse j.nr. 2008-632-0034.

Det bemærkes, at videregivelse til andre formål end de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt er indsamlet, i øvrigt skal ske i overensstemmelse med de materielle behandlingsregler i databeskyttelsesforordningen, særligt artikel 6, 9 og 10, og forslaget til ny databeskyttelseslov (L 68), særligt §§ 6-8.

3. Som også nævnt under samrådet den 23. januar 2018 i forbindelse med besvarelsen af samrådsspørgsmål A, og som det bl.a. fremgår af svaret på spørgsmål 4 til L 68 og L 69, medfører den konkrete vurdering af, om to formål er ”forenelige” erfaringsmæssigt tvivl hos myndigheder og forskellig praksis i f.eks. kommunerne for, om en viderebehandling må ske i en konkret situation på et bestemt lovområde.

Med lovforslagets § 5, stk. 3, lægges der derfor op til – inden for de databeskyttelsesretlige rammer – at tydeliggøre den adgang til videreanvendelse og genbrug af oplysninger, som følger af databeskyttelsesforordningen, ved at fastsætte en særlig bestemmelse om formålsbestemthed.

Dette vil bidrage til at skabe mere åbenhed for borgerne, når de på forhånd vil kunne orientere sig i, om en given viderebehandling kan ske til et andet formål end det oprindelige, ligesom det set fra myndighedens side vil skabe et sikkert retligt grundlag for viderebehandling.

En udnyttelse af bemyndigelsen i lovforslagets § 5, stk. 3, kan således gøre op med denne tvivl ved præcist at fastlægge, i hvilke tilfælde der lovligt kan

ske viderebehandling i en kommune eller mellem kommunerne, og i hvilke tilfælde der ikke kan.

4. Specifikt for så vidt angår den behandling af personoplysninger, der består i sammenstilling eller samkøring i kontroløjemed, henledes opmærksomheden på lovforslagets afsnit 2.3.2.3.4. Som det fremgår heraf, kræver samkøring af personoplysninger i kontroløjemed efter praksis særskilt lovhjemmel. Det følger således af en tilkendegivelse fra Retsudvalgets flertal i betænkningen over lovforslag nr. L 50 af 16. januar 1991 om ændring af lov om offentlige myndigheders registre og tidligere praksis fra Registertilsynet, som er videreført af Datatilsynet, at der ved samkøring i kontroløjemed stilles krav om, at samkøringen sker på et klart og utvetydigt retsgrundlag, hvilket i praksis vil sige på grundlag af direkte lovhjemmel, ligesom der stilles krav om, at de berørte personer har fået meddelelse om kontrollen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden.

Som det også anføres i lovforslagets afsnit 2.3.2.3.4, er det med forslaget ikke længere en forudsætning, at samkøring af personoplysninger i kontroløjemed skal have hjemmel særskilt i en lov. Det skyldes, at det er Justitsministeriets vurdering, at særligt databeskyttelsesforordningens artikel 5 og artikel 6, stk. 4, om principper for behandling af personoplysninger, herunder proportionalitetsprincippet og princippet om formålsbegrænsning, yder en tilstrækkelig stærk beskyttelse til de registrerede samtidigt med, at forordningen sikrer rum for offentlige myndigheders saglige behov for at kunne samkøre personoplysninger i kontroløjemed.

Efter databeskyttelsesforordningen vil samkøring i kontroløjemed således skulle leve op til de almindelige principper og regler om behandling. Da samkøring i kontroløjemed per definition vil være en indgribende behandlingssituation, vil sådan en behandling skærpe kravene til overholdelse af bl.a. forordningens artikel 5 om de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger, herunder ikke mindst proportionalitetsprincippet. Der henvises om de fremhævede principper til betænkning nr. 1565/2017 om databeskyttelsesforordningen, side 93-99.

5. Hvis samkøring af personoplysninger i kontroløjemed foretages på baggrund af en bekendtgørelse efter § 5, stk. 3, i L 68, sikres borgers rettigheder med henvisningen i bestemmelsen til databeskyttelsesforordningens artikel 23, der medfører, at der skal opstilles garantier for de registreredes rettigheder.

Som anført bl.a. i svaret på spørgsmål 4 til L 68, vil det således eksempelvis være relevant i bekendtgørelsen specifikt at regulere, hvilke formål der kan ske videreanvendelse til, og hvilke formål der ikke kan ske videreanvendelse til. Det vil også være relevant at fastsætte bestemmelser om, hvor lang tid personoplysningerne må opbevares, ligesom der skal fastsættes regler, som sikrer, at videreanvendte oplysninger ikke kan misbruges.

Desuden er der fortsat en lang række andre garantier for at beskytte persondata, herunder skal borgeren partshøres efter forvaltningsloven, før f.eks. en kommune kan træffe afgørelse om at nedsætte en ydelse. Herudover er det en følge af forordningens artikel 32 om behandlingssikkerhed, at myndigheder – ligesom i dag – skal sikre sig, at personoplysninger ikke er tilgængelige for de personer, som ikke er beskæftiget med de formål, hvortil oplysningerne behandles. Det gælder efter Datatilsynets praksis i særdeleshed for fortrolige og følsomme oplysninger. Disse garantier vil fortsat og uændret gælde.

Der opstilles med lovforslaget således konkrete garantier, der skal iagttages, inden der kan ske samkøring af personoplysninger i kontroløjemed.

6. For så vidt angår lovforslagets § 23 i L 68 om myndighedernes fornyede oplysningspligt, når der viderebehandles oplysninger på baggrund af en bekendtgørelse efter § 5, stk. 3, henvises til det samtidige fremsendte ændringsforslag til bestemmelsen.